Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 18. marca 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora – Spoločný systém dane z pridanej hodnoty (DPH) – Smernica 2006/112/ES – Články 2, 206 a 273 – Zásada daňovej neutrality – Zníženie sumy DPH splatnej zdaniteľnými osobami postihnutými zemetrasením, ku ktorému došlo 6. apríla 2009 v regióne Abruzzo“

Vo veci C-37/23 [Giocevi] [i],

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) zo 16. januára 2023 a doručený Súdnemu dvoru 25. januára 2023, ktorý súvisí s konaním:

Agenzia delle Entrate

proti

PR,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda šiestej komory N. Piçarra (spravodajca), sudcovia N. Jääskinen a M. Gavalec,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– PR, v zastúpení: F. Camerini a A. Rossi, avvocati,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Herold, J. Jokubauskaitė a F. Tomat, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky vydať vo veci odôvodnené uznesenie v súlade s článkom 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

* Jazyk konania: taliančina.

[i] Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

vydal toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu zásad uvedených v rozsudku zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko (C-132/06, EU:C:2008:412), a v uznesení z 15. júla 2015, Nuova Invincibile (C-82/14, EU:C:2015:510), týkajúcich sa spoločného systému dane z pridanej hodnoty (DPH).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Agenzia delle Entrate (daňový úrad, Taliansko) a PR, notárom, ktorý sa týkal žiadosti PR o vrátenie 60 % DPH, ktorú zaplatil za obdobie od apríla 2009 do decembra 2010.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenie 45 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1, ďalej len „smernica o DPH“) stanovuje:

„Povinnosti zdaniteľných osôb by sa mali v čo najväčšej možnej miere zosúladiť tak, aby sa dostatočne zabezpečil výber DPH jednotným spôsobom vo všetkých členských štátoch.“

4 Článok 2 tejto smernice stanovuje:

„1. DPH podliehajú tieto transakcie:

a) dodanie tovaru za protihodnotu na území členského štátu zdaniteľnou osobou, ktorá koná ako taká;

…

c) poskytovanie služieb za protihodnotu na území členského štátu zdaniteľnou osobou, ktorá koná ako taká;

…“

5 Článok 206 uvedenej smernice stanovuje:

„Každá zdaniteľná osoba, ktorá je osobou povinnou platiť daň, musí zaplatiť čistú výšku DPH pri podaní daňového priznania k DPH ustanoveného v článku 250. Členské štáty však môžu stanoviť iný termín na platbu tejto sumy, alebo môžu požadovať zaplatenie preddavkov.“

6 Podľa článku 273 tej istej smernice:

„Členské štáty môžu uložiť iné povinnosti, ktoré považujú za potrebné na riadny výber DPH a na predchádzanie daňovým podvodom, pod podmienkou, že splnia požiadavku rovnakého zaobchádzania s transakciami uskutočňovanými na vnútroštátnej úrovni a s transakciami

uskutočňovanými medzi členskými štátmi zdaniteľnými osobami, a pod podmienkou, že tieto povinnosti nepovedú pri obchode medzi členskými štátmi k formalitám spojeným s prechodom hraníc.

…“

Talianske právo

Zákonný dekrét č. 78/2010 z 31. mája 2010

7 Článok 39 decreto-legge n. 78 – Misure urgenti in materia di stabilizzazione finanziaria e di competitività economica (zákonný dekrét č. 78/2010 o naliehavých opatreniach v oblasti finančnej stabilizácie a hospodárskej konkurencieschopnosti, zmenený zákonom č. 122 z 30. júla 2010) z 31. mája 2010 (riadna príloha GURI č. 125 z 31. mája 2010) v odseku 1 stanovuje, že v prípade fyzických osôb, ktoré majú príjmy z podnikania alebo príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti, a v prípade iných ako fyzických osôb, ktorých obrat nepresahuje 200 000 eur, sa lehota pozastavenia daňových povinností a platieb predlžuje do 20. decembra 2010 bez toho, aby boli vrátené už vyplatené sumy. V článku 39 ods. 3 tohto dekrétu sa stanovuje, že pre všetky tieto osoby sa obdobie pozastavenia platenia príspevkov na sociálne zabezpečenie, sociálnu starostlivosť a povinného poistného na úrazové poistenie a poistenie pre prípad choroby z povolania predlžuje do 15. decembra 2010 bez toho, aby boli vrátené už vyplatené sumy. Tieto opatrenia sa neuplatňujú na zrážkovú daň, ktorá sa má vybrať z iných príjmov, ako sú príjmy z podnikania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, a na súvisiace platby.

Zákon č. 183/2011

8 Článok 33 ods. 28 legge n. 183 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge di stabilità 2012) [zákon č. 183, ktorým sa stanovujú pravidla pre zostavenie ročného a viacročného štátneho rozpočtu (zákon o stabilite na rok 2012)] z 12. novembra 2011 (riadna príloha GURI č. 265 zo 14. novembra 2011), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „zákon č. 183/2011“), stanovuje, že s cieľom umožniť obnovu po mimoriadnej udalosti spôsobenej zemetrasením, ktoré postihlo región Abruzzo (Taliansko) 6. apríla 2009, výber daní stanovených v článku 39 legislatívneho dekrétu č. 78/2010 z 31. mája 2010 sa obnovuje bez uplatnenia sankcií, úrokov a vedľajších nákladov uskutočnením platby stodvadsiatich rovnakých mesačných splátok počnúc januárom 2012 a že dlžná suma každej pozastavenej dane alebo príspevku, po odpočítaní už uskutočnených platieb, sa zníži na 40 %.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

9 PR, notár, požiadal o vrátenie DPH vo výške 102 088 eur zaplatenej za obdobie od apríla 2009 do decembra 2010 na základe článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011, ktorý stanovuje 60 % zníženie sumy dane, ktorej platenie bolo pozastavené v nadväznosti na zemetrasenie v regióne Abruzzo 6. apríla 2009.

10 Daňové orgány túto žiadosť zamietli z dôvodu, že predmetné ustanovenie vylučuje vrátenie už zaplatenej DPH.

11 PR sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na Commissione tributaria provinciale di L'Aquila (Provinčný daňový súd L'Aquila, Taliansko), ktorý odvolanie zamietol.

12 PR sa odvolal na Commissione tributaria regionale dell'Abruzzo (Regionálny daňový súd pre Abruzzo, Taliansko), pričom tvrdil, že situácia daňových subjektov, ktoré ešte nezaplatili DPH, a preto mohli využiť zníženie platby, ktorá sa má zaplatiť, je totožná so situáciou daňových subjektov, ktoré takéto platby už uskutočnili, a preto by mali mať možnosť požadovať vrátenie navyše zaplatených súm.

13 Daňové orgány navrhli, aby sa konanie vo veci prerušilo až do prijatia konečného rozhodnutia Európskej komisie po skončení formálneho konania o preskúmaní štátnej pomoci podľa článku 108 ZFEÚ, ktoré bolo začaté rozhodnutím zo 17. októbra 2012, Štátna pomoc č. SA.33083 (2012/C) (ex 2012/NN) a SA.35083 (2012/C) (ex 2012/NN) – Zníženia daní a príspevkov v súvislosti s prírodnými katastrofami a zníženia daní a príspevkov v súvislosti so zemetrasením v regióne Abruzzo v roku 2009 (všetky odvetvia okrem poľnohospodárstva) (Ú. v. EÚ C 381, 2012, s. 32).

14 Rozsudkom zo 6. marca 2014 Commissione tributaria regionale dell'Abruzzo (Regionálny daňový súd pre Abruzzo) vyhovel odvolaniu a vyhlásil zamietnutie vrátenia DPH v prospech PR za nezákonné.

15 Daňové orgány sa proti tomuto rozsudku odvolali na Corte suprema di Cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko), ktorý je vnútroštátnym súdom podávajúcim návrh na začatie prejudiciálneho konania. Daňové orgány na podporu svojho odvolania uvádzajú najmä porušenie článku 108 ods. 3 ZFEÚ a článku 11 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339).

16 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že Komisia vo svojom rozhodnutí (EÚ) 2016/195 zo 14. augusta 2015 o opatreniach SA.33083 (12/C) (ex 12/NN), ktoré zaviedlo Taliansko a ktorými sa stanovuje zníženie daní a príspevkov v nadväznosti na prírodné katastrofy (všetky odvetvia s výnimkou poľnohospodárstva), ako aj SA.35083 (12/C) (ex 12/NN), ktoré zaviedlo Taliansko a ktorými sa stanovuje zníženie daní a príspevkov v nadväznosti na zemetrasenie v regióne Abruzzo v roku 2009 (všetky odvetvia s výnimkou poľnohospodárstva) (Ú. v. EÚ L 43, 2016, s. 1), prijatom na konci konania uvedeného v bode 13 tohto uznesenia, dospela k záveru, že predmetné opatrenia, najmä opatrenia prijaté na základe článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011, sú nezlučiteľné s vnútorným trhom.

17 Vnútroštátny súd sa domnieva, že v súlade so zásadou efektivity práva Únie mu prináleží konštatovať, že opatrenia, ktorými Talianska republika upustila od uplatňovania a/alebo vyberania dlžných súm DPH, sú nezlučiteľné s týmto právom, a to bez ohľadu na konkrétne dôvody, ktoré účastníci konania uviedli vo veci samej.

18 Tento súd konštatuje, že neexistuje žiadna konkrétna judikatúra týkajúca sa uplatňovania článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011, a kladie si otázku, do akej miery možno zásady uvedené v uznesení z 15. júla 2015, Nuova Invincibile (C-82/14, EU:C:2015:510), vo vzťahu k výhode stanovenej v článku 9 ods. 17 legge n. 289 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale delle Stato (legge finanziaria 2003) [zákon č. 289, ktorým sa stanovujú pravidlá pre

zostavenie ročného a viacročného štátneho rozpočtu (finančný zákon na rok 2003)] z 27. decembra 2002 (riadna príloha GURI č. 305 z 31. decembra 2002) (ďalej len „zákon č. 289/2002“), uplatniť na vec, ktorá mu bola predložená.

19 Tento súd pripomína, že v tomto uznesení sa Súdny dvor opieral o rozsudok zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko (C-132/06, EU:C:2008:412), ktorý sa týkal článkov 8 a 9 zákona č. 289/2002, aby rozhodol, že vtedajšie sporné opatrenia nemali za následok oslobodenie zdaniteľných osôb od daňového zaťaženia, ktoré predstavuje DPH, ale umožňovali niektorým z nich ponechať si alebo vyberať sumy zaplatené konečným spotrebiteľom a splatné daňovým orgánom v rozpore so zásadou daňovej neutrality.

20 Vnútroštátny súd pripomína, že výhoda vyplývajúca zo zníženia výšky DPH na základe článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011 vedie k rovnakým účinkom, aké odsúdil Súdny dvor v rozhodnutiach uvedených v bodoch 18 a 19 tohto uznesenia. Hoci vnútroštátny súd spochybňuje ich relevantnosť, upozorňuje na určité rozdiely, ktoré uvádza PR, medzi talianskymi právnymi predpismi, ktorých sa tieto rozhodnutia týkajú, a právnymi predpismi, ktoré sú predmetom prejednávanej veci. Po prvé zákon č. 183/2011 na rozdiel od zákona č. 289/2002 nebráni daňovým orgánom vykonávať kontroly, po druhé výška zníženia DPH je podľa zákona č. 183/2011 nižšia a po tretie územná pôsobnosť tohoto zákona je obmedzenejšia.

21 Za týchto okolností Corte suprema di Cassazione (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Bránia zásady uvedené v uznesení… Súdneho dvora z 15. júla 2015, Nuova Invincibile, (C-82/14, …, EU:C:2015:510), ako aj v rozsudku zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko (C-132/06, EU:C:2008:412), takej právnej úprave, aká vyplýva z článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011, ktorá v súvislosti so zemetrasením, ktoré postihlo oblasť Abruzzo 6. apríla 2009, umožňuje daňovníkom získať vrátenie sumy DPH vo výške 60 % zaplatenej v období od apríla 2009 do decembra 2010?“

O prejudiciálnej otázke

22 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 2, 206 a 273 smernice o DPH v spojení so zásadou daňovej neutrality majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje v prospech zdaniteľných osôb postihnutých zemetrasením, ktoré zasiahlo región Abruzzo, 60-percentné zníženie sumy DPH bežne splatnej týmito zdaniteľnými osobami v období od apríla 2009 do decembra 2010.

23 V súlade s článkom 99 svojho rokovacieho poriadku môže Súdny dvor kedykoľvek na návrh sudcu spravodajcu, po vypočutí generálneho advokáta, rozhodnúť vo veci formou odôvodneného uznesenia, ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku možno jednoznačne vyvodiť z judikatúry.

24 Toto ustanovenie by sa malo uplatniť v prejednávanej veci.

25 Hoci sa veci, v ktorých bol vydaný rozsudok zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko (C-132/06, EU:C:2008:412), a uznesenie z 15. júla 2015, Nuova Invincibile (C-82/14, EU:C:2015:510), netýkali článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011, závery vyplývajúce z tejto judikatúry možno uplatniť aj na okolnosti prejednávanej veci.

26 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátne právo stanovuje len zníženie obvykle splatnej DPH o 60 %, a nie vrátenie už zaplatenej DPH, z čoho majú prospech zdaniteľné osoby podliehajúce DPH, ktoré konajú ako také v zmysle článku 2 ods. 1 písm. a) a c) smernice o DPH.

27 V tejto súvislosti v prvom rade z článkov 2, 206 a 273 smernice o DPH v spojení s jej odôvodnením 45, ako aj s článkom 4 ods. 3 ZEÚ vyplýva, že každý členský štát musí prijať všetky legislatívne a správne opatrenia, aby zabezpečil, že splatná DPH bude na jeho území vyberaná v plnej výške (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko, C-132/06, EU:C:2008:412, bod 37, a uznesenie z 15. júla 2015, Nuova Invincibile, C-82/14, EU:C:2015:510, bod 22).

28 Po druhé smernica o DPH sa má vykladať v súlade so zásadou daňovej neutrality, ktorá je vlastná spoločnému systému DPH a nepripúšťa, aby sa s hospodárskymi subjektmi, ktoré uskutočňujú rovnaké transakcie, zaobchádzalo pri vyberaní DPH rôzne. Akákoľvek činnosť členských štátov týkajúca sa výberu DPH musí byť v súlade s touto zásadou (uznesenie z 15. júla 2015, Nuova Invincibile, C-82/14, EU:C:2015:510, bod 23, a rozsudok zo 7. apríla 2016, Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, bod 21 a citovaná judikatúra).

29 Po tretie cieľom režimu odpočtov je zabezpečiť neutralitu DPH tým, že zdaniteľnú osobu úplne zbaví bremena DPH splatnej alebo zaplatenej v súvislosti so všetkými jej ekonomickými činnosťami, bez ohľadu na účel alebo výsledky týchto činností, ak v zásade podliehajú DPH (uznesenie z 15. júla 2015, Nuova Invincibile, C-82/14, EU:C:2015:510, bod 24), pozri rozsudok zo 7. septembra 2023, Schütte, C-453/22, EU:C:2023:639, bod 19).

30 V uznesení z 15. júla 2015, Nuova Invincibile (C-82/14, EU:C:2015:510, bod 25), sa konštatuje, že článok 9 ods. 17 zákona č. 289/2002 – ktorý v prospech zdaniteľných osôb postihnutých zemetrasením, ktoré zasiahlo provincie Catania, Ragusa a Siracusa (Taliansko), stanovil buď zníženie bežne splatnej DPH za roky 1990 až 1992 o 90 %, alebo jej vrátenie – nemal za následok oslobodenie dotknutých zdaniteľných osôb od daňového zaťaženia, ktoré predstavuje DPH, ale umožnil niektorým zdaniteľným osobám ponechať si alebo vybrať sumy zaplatené konečným spotrebiteľom a splatné daňovým orgánom.

31 V rozsahu, v akom toto ustanovenie na základe zníženia bežne splatnej DPH, ktoré stanovilo, umožnilo dotknutým zdaniteľným osobám ponechať si alebo vybrať väčšiu časť sumy DPH vybranej za dodanie tovaru a poskytnutie služieb, zatiaľ čo ostatné zdaniteľné osoby na talianskom území museli na základe týchto plnení odviesť daňovým orgánom plnú sumu bežne splatnej DPH, viedlo k rozdielnemu zaobchádzaniu, ktoré je v rozpore so zásadou daňovej neutrality (uznesenie z 15. júla 2015, Nuova Invincibile, C-82/14, EU:C:2015:510, bod 26, pozri v tomto zmysle aj rozsudok zo 17. júla 2008, Komisia/Taliansko, C-132/06, EU:C:2008:412, bod 44).

32 V prejednávanej veci, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa článkom 33 ods. 28 zákona č. 183/2011 zavádza rovnaký mechanizmus ako mechanizmus zavedený zákonom č. 289/2002, a to podstatné zníženie sumy splatnej DPH, ktorej výber bol pozastavený v dôsledku mimoriadnych udalostí vyplývajúcich z prírodných katastrof.

33 Skutočnosť, že zníženie DPH stanovené týmto zákonom je nižšie ako zníženie vyplývajúce z článku 9 ods. 17 zákona č. 289/2002, o ktorý ide v uznesení z 15. júla 2015, Nuova Invincibile (C-82/14, EU:C:2015:510), je v tejto súvislosti irelevantná. Hoci je takéto zníženie nižšie, má rovnaké účinky, aké Súdny dvor uviedol v bodoch 30 a 31 tohto uznesenia.

34 Takéto konštatovanie nemôže byť vyvrátené skutočnosťou, že vnútroštátna právna úprava dotknutá v tomto uznesení, na rozdiel od článku 33 ods. 28 zákona č. 183/2011, zbavila správny orgán z dôvodu svojej automatickej povahy akejkoľvek možnosti overovať zdaniteľné situácie.

35 Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti treba na položenú otázku odpovedať tak, že články 2, 206 a 273 smernice o DPH v spojení so zásadou daňovej neutrality sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prospech zdaniteľných osôb postihnutých zemetrasením, ktoré zasiahlo oblasť Abruzzo, stanovuje 60-percentné zníženie sumy DPH bežne splatnej týmito zdaniteľnými osobami v období od apríla 2009 do decembra 2010.

O trovách

36 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Na základe týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Články 2, 206 a 273 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty v spojení so zásadou daňovej neutrality

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prospech zdaniteľných osôb postihnutých zemetrasením, ktoré zasiahlo oblasť Abruzzo (Taliansko), stanovuje 60-percentné zníženie sumy DPH bežne splatnej týmito zdaniteľnými osobami v období od apríla 2009 do decembra 2010.

Podpisy